

Predpisovanje zdravil

Sodelovanje med farmacevtom in družinskim zdravnikom – pogled farmacevta v lekarni

Asist.dr. Andreja Čufar, mag. farm., spec., Kemofarmacija d.d.;

UKC Ljubljana, Lekarna; Fakulteta za farmacijo Ljubljana, Katedra za socialno farmacijo

Mojca Galeša, mag. farm., LZS, Lekarna Straža

Navodila za deželnega lekarnarja v Novem mestu l. 1598

- Lekarnar je dolžan v svojem poklicu zvesto, pridno in pošteno delati.
- Lekarnar naj bo veren in pošten.
- Naj ne bo pijanec niti bogokleten.
- Niti skopuh, niti požeruh.
- Naj ne rabi hudobnih besed.
- Lekarnar mora z enako ustrežljivostjo, skrbnostjo in poštenostjo oskrbeti revne enako kakor bogate podnevi in ponoči.

Pisanje recepta

- Starodavna dediščina;
- Ena izmed najbolj značilnih pisnih komunikacij človeške rase;
- Ena izmed najpomembnejših terapevtskih transakcij med zdravnikom, bolnikom
- ter med zdravnikom in lekarniškim farmacevtom

Recept – trojna narava

• Strokovna:

- Pisno naročilo zdravnika farmacevtu, kako naj izdelava in/ali izdaja zdravilo

• Finančna:

- Podlaga za obračun stroškov za zdravila - naročilnica
- Zavarovalniška dokumentacija za obračun „škode“

• Pravna:

- Dokazilo o dejanjih zdravnika in farmacevta

Predpisovanje in izdajanje zdravil- pravne podlage

- Zakon o zdravilih
- **Pravilnik o razvrščanju, predpisovanju in izdajanju zdravil za uporabo v humani medicini**
- Zakon o zdravniški službi
- Zakon o lekarniški dejavnosti
- Dobra lekarniška praksa
- **Kodeks lekarniške deontologije**
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju
- Splošni dogovor
- **Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja**

Predpisovanje zdravil

- Postopek

- Odgovorna izbira najustreznejše terapije za dani primer
- *Administrativni postopek izpolnjevanja obrazca?*

- Sestava zdravniškega recepta

- Administrativni del
- Strokovni del

- Pooblaščen oseb za predpisovanje zdravil

- Doktor medicine in doktor stomatološke medicine
- Specializanti – katera zdravila?
- Medicinska sestra?

- Označevanje izjem

- Prekoračeni odmerki
- Neodobrena uporaba - Off-label?

- Predpisovanje e-receptov

E-Receipt

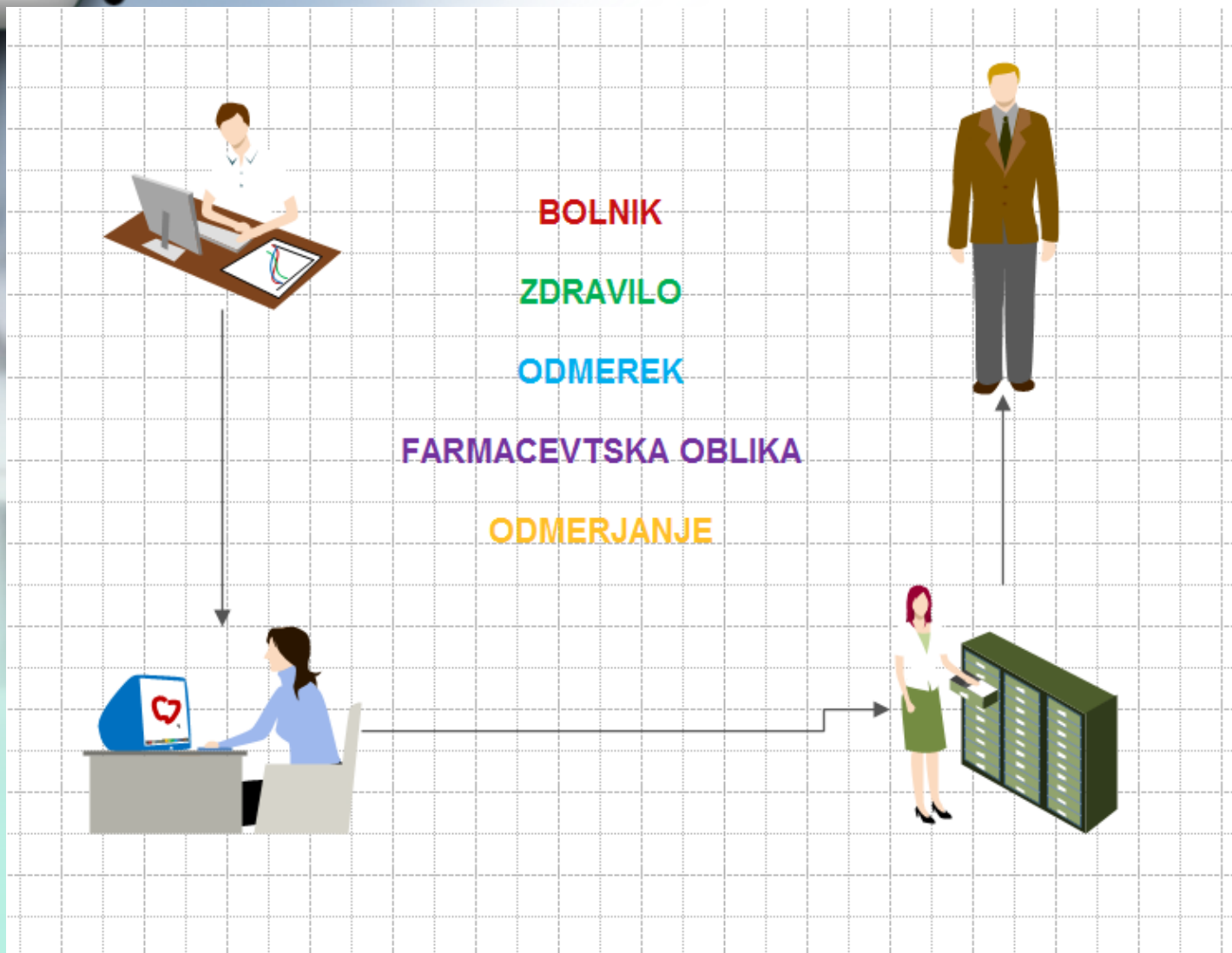
- Pogoji za uspešno delo

- Šifrant – zdravila, ki so realno dostopna na trgu
- Urejena in zanesljiva CBZ
- Opozorila pri predpisovanju

- Prednosti

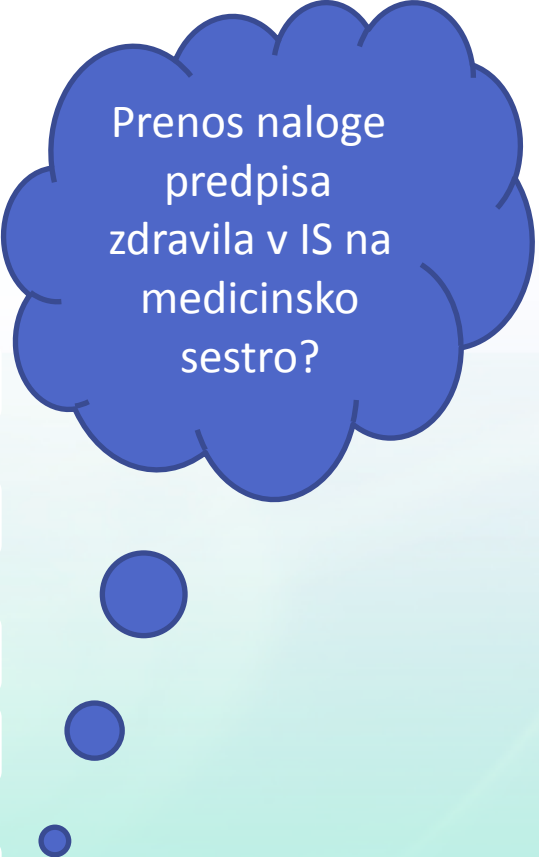
- Čitljivost
- Dodatne informacije za zdravnike
- Komunikacija med zdravnikom in farmacevtom

e-for error?

Nov način predpisovanja – nova tveganja za napake

- Izbira napačnega bolnika
 - vedno uporabi pacientovo KZZ
- Napačno zdravilo s spustnega seznama
 - pazi na zdravila podobnega imena
 - pazi na zdravila s kombinacijo učinkovin
 - navzkrižno preveri z jakostjo in farmacevtsko obliko
- Izbira prave farmacevtske oblike
 - pazi na farmacevtske oblike s prirejenim sproščanjem
- Izbira jakosti zdravila
 - navzkrižno preveri s farmacevtsko obliko
- Izbira dražjega namesto cenejšega zdravila
- Pomotoma dodano dodatno zdravilo
 - funkcija za pregled vse predpisanih receptov, novih, ponovnih, ...
- Izbira neustreznega pakiranja
- Neustrezen podatek o odmerjanju
 - pazi na enote (mg, tbl)

Prenos naloge predpisa zdravila v IS na medicinsko sestro?

Navodilo zdravnika za uporabo zdravila

- **Obveznost informiranja uporabnika;**
- **Navodilo o odmerjanju in načinu uporabe zdravila mora biti na zdravniškem receptu jasno in popolno;**
 - Ne zadostuje, če se napišejo samo besede: “**po navodilu**“ ipd., razen v primerih sklica na pisno navodilo, ki je priloženo;
 - **Po potrebi** – za začasno uporabo; obvezno napisati **max. dnevni odmerek**

Ravnanje ob neustrezno predpisanem receptu

- Pooblaščen oseb **ne sme izdati zdravila** na zdravniški recept, katerega **strokovni del ni skladen s tem pravilnikom**;
- Če recept ni skladen s tem pravilnikom, mora pooblaščen oseb **opozoriti zdravnika**, ki je tak recept predpisal, na ugotovljeno pomanjkljivost,
- in sicer na tak način, da pri tistem, ki mu je zdravilo predpisano, ohrani **zaupanje v pravilnost zdravnikovega in svojega dela**.
- Če se pri tem ne more sporazumeti z zdravnikom, pooblaščen oseb na primeren način **vrne recept zdravniku oziroma uporabniku** s potrebnim pojasnilom.

Ravnanje ob neustrezno predpisanem receptu

- Če zdravnik, ki je recept predpisal, ni dosegljiv, ravna pooblaščen oseba na naslednji način:
 - če je na receptu predpisano zdravilo, pri katerem so **prekoračeni največji odmerki**, zdravnik pa ni napisal **predpisanih označb**, → izda zdravilo v **srednjem priporočenem odmerku**;
 - če je zdravilo v več **farmacevtskih oblikah**, zdravnik pa je ni navedel, → izda tako farmacevtsko obliko zdravila, ki nedvoumno **ustreza navodilu** za njegovo uporabo;
 - o svojem ravnanju čim prej obvesti zdravnika, ki je izdal recept,
 - svoje ukrepe označi na receptu.
- Če gre za **dvomne primere**, pooblaščen oseba na **primeren način vrne recept zdravniku**, ki je tak recept predpisal, **oziroma uporabniku** s potrebnim pojasnilom.

Opremljanje zdravil s signaturo

- **Podatki na signaturi:**
- ime in kraj lekarne;
- navodilo za odmerjanje; način uporabe zdravila;
- datum izdaje zdravila; uradna parafa;

Day	5 mg 6 Day (5 mg tabs)	5 mg 12 Day (5 mg tabs)	DS 6 Day (10 mg tabs)	DS 12 Day (10 mg tabs)
1	30 mg	30 mg	60 mg	60 mg
2	25 mg	30 mg	50 mg	60 mg
3	20 mg	30 mg	40 mg	60 mg
4	15 mg	30 mg	30 mg	60 mg
5	10 mg	20 mg	20 mg	40 mg
6	5 mg	20 mg	10 mg	40 mg
7		20 mg		40 mg
8		20 mg		40 mg
9		10 mg		20 mg
10		10 mg		20 mg
11		10 mg		20 mg
12		10 mg		20 mg

- **Širše navodilo za uporabo zdravila**
- če je potrebno - napisati na posebnem papirju, overiti z žigom in podpisom;

- **Druga ustrezna opozorila;**
- shranjevanje: pogoji, nedosegljivo otrokom, ...;
- nevarnosti.

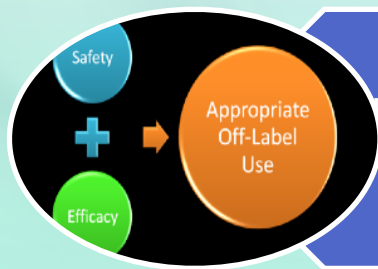
Obveznost svetovanja

Ob vsaki izdaji zdravila na recept ali brez recepta mora pooblaščen oseba uporabniku oziroma prevzemniku **svetovati in ga seznaniti s pravilno in varno uporabo zdravila.**

Opozorjanje na neželene učinke, interakcije, ... ???

Uporaba zdravila za indikacije izven dovoljenja za promet – neodobrena uporaba???

Obseg obveznega svetovanja v lekarni

5 - POS. PO TRETI OSEBI IZVEN DELA
Dolgotrajno zdravljenje
farmaceut

Rp./

OSPAMOX 1000 mg disperz.tbl. 16x
Da scat. orig. No II (duas)
S.: 3x 1000- eradikacijska terapija po
antibiogramu

ANZETA PROSNA

5 - POS. PO TRETI OSEBI IZVEN DELA

Rp./

Nillar 40 mg gastrorezist.tbl. 28x
Da scat. orig. No II (duas)
S.: 3x1 na dan za 10 dni, po 10 dneh 1
zjutraj

Pregled uporabe zdravil

- Namenjen pacientu
- Lekarne

Farmakoterapijski pregled

- Namenjen zdravniku
- Ambulante farmacevta svetovalca

5 - POS. PO TRETI OSEBI IZVEN DELA
Rp. Doxy 100mg
farmaceut

Rp./

DOXY-50 Ge 50 mg film.obl.tbl. 28X
Da scat. orig. No I (unam)
S.: 2x 100 za 1 teden - po antibiogramu-
prosim preveriti interakcije

ANZETA PROSNA

Bolnik med primarnim in sekundarni/terciarnim ...

KOMPLEKSNOST

• Klinika ali inštitut – terciarna raven

• Regijska bolnišnica – sekundarna raven

• Specialistična ambulanta – sekundarna raven

• Ambulanta družinskega zdravnika – primarna raven

Razvojna logika:

- kakovost narašča z večjo specializacijo in večjim obsegom storitev
- stroški enake zdravstvene obravnave so nižji na nižjih ravneh zdravstvene oskrbe

Vloga zdravstvenih delavcev:

- notranja učinkovitost
- ustrezna zdravstvena oskrba
- dobro sodelovanje med ravni v zdravstvenem sistemu

OBSEG

Ko gre bolnik k specialistu ali v bolnišnico ...

- Podatki o zdravilih na napotnici, na KZZ

- Podatki o zdravilih in drugih pripravkih, ki jih bolnik **dejansko jemlje**:

- Katera,
- V kakšnih odmerkih, intervalih,
- Katera zdravila BRp,
- Katera prehranska dopolnila, ...

- Uskladitev zdravljenja z zdravili (medication reconciliation)

Deležniki v procesu zdravljenja

• Bolnik

- Partner: soodloča o izbiri izvajalca, času izvedbe storitve;
- Prenašalec: dokumentacija
- Usmerjevalec: kdaj, kam kaj, kako
- Vir informacij: ustne informacije, navodila

• Izvajalci zdravstvenega varstva

- Različni nivoji
- Različni profili
 - Dostop do zbranih informacij
 - Podvajanje
 - Nasprotujoče si informacije
 - Izgubljanje informacij

Informacije pri prehodih v zdravstvenem sistemu – kje se izgublajo?

- Katere informacije dobi zdravnik ob sprejemu v bolnišnico?
- Ali in katera zdravila bolnik prinese s seboj v bolnišnico?
- Koliko zdravil se po sprejemu uvede na novo, koliko se jih opusti, kje se to beleži?
- Pošiljanje receptov pacientu v bolnišnico po pošti ?
- Katera zdravila so predpisana na recept ob odpustu iz bolnišnice?
- Katera zdravila ima pacient še doma?

Tveganja za bolnika ob odpustu iz bolnišnice?

- Lokalna lekarna nima vseh predpisanih zdravil - najbolj tvegano v petek popoldne;
- Bolnik v bolnišnici dobi “premostitveno” terapijo
 - a brez osnovnih pisnih informacij (PIL, zunanja ovojnina, ...)
 - „začasni odpust“, konec tedna, prazniki?
 - Narkotiki za „premostitev“, po potrebi???
- Bolnik dobi odpustno pismo, ne pa tudi receptov za zdravila
 - dosegljivost izbranega zdravnika,
 - predpisana zdravila so neregistrirana in dosegljiva le v bolnišnični lekarni;
 - oskrba z zdravili?
 - Rehospitalizacija?

In še ...

- Bolnik dobi recept za magistralna in galenska zdravila bolnišnične lekarne

- problem v domači lekarni: receptura, vhodne surovine?;

- Zdravila so predpisana "off label",

- Poseben problem otroci!

- Spremembe terapije v času bolnišnične obravnave

- Kaj jemati po odpustu in kaj opustiti?

Neodobrena uporaba zdravila – off-label

- - kakršnakoli namerna uporaba zdravila z medicinskim namenom, ki ni v skladu z dovoljenjem za promet z zdravilom,
- - za namen ali na način, ki je drugačen od tistega, ki je določen v povzetku temeljnih značilnosti zdravila in odobren s strani pristojnih organov.

Načini neodobrene uporabe zdravil

- za indikacije ali stanja, ki niso navedena v povzetku temeljnih značilnosti zdravila,
- pri drugi skupini bolnikov kot je navedeno v dokumentaciji o zdravilu ali
- na drugačen način od tistega, ki je naveden v dokumentaciji o zdravilu

Ali je neodobrena uporaba zdravil klinično preskušanje?

- Primarni namen medicinskih raziskav ni zdravljenje, lajšanje bolezní ali diagnosticiranje, pač pa pridobivanje novega znanja za izboljšanje razumevanja vzrokov, razvoja in posledic bolezní
- Zdravnik lahko pri obravnavi posameznega bolnika, kadar znane, preverjene metode ne obstajajo ali so neučinkovite, uporabi tudi nepreverjene metode (neodobrena uporaba zdravila),
- če po njegovi oceni ponujajo **WMA** za reševanje življenj **WMA** ovno vzpostavitev zdravja ali zmanjšanje trpljenja.
- Te metode lahko uporabi po pridobitvi ekspertnega nasveta in informiranega pristanka bolnika ali njegovega uradnega zastopnika.
- Kasneje je te metode treba preveriti z ustreznimi raziskavami, da se oceni njihovo varnost in učinkovitost.
- V vsakem primeru pa je treba nove informacije zapisovati in, kadar je to primerno, javno objaviti.

Odgovornost zdravnika pri neodobreni uporabi zdravila

- V primeru neodobrene uporabe zdravil je zdravnik odgovoren zaradi malomarnega zdravljenja
- le v primeru, če se dokaže, da je bilo njegovo delovanje bistveno drugačno od sprejetih strokovnih standardov.
- Zdravnikova odgovornost se zmanjšuje,
- če lahko dokaže, da je zdravilo uporabil v dobri veri, da je to največja korist za bolnika.

Odgovornost proizvajalcev zdravil

- imetnik dovoljenja za promet z zdravilom nemudoma pošlje pristojnemu nacionalnemu organu vsakršne nove informacije, ki bi lahko privedle do spremembe podatkov ali dokumentov, navedenih v zakonu;
- informacije vključujejo
 - pozitivne in negativne rezultate kliničnih preskušanj ali drugih študij **za vse indikacije in populacije, ne glede na to, ali so vključene v dovoljenje za promet z zdravilom ali ne**, ter
 - podatke o uporabi zdravila, kadar je takšna uporaba izven okvira pogojev dovoljenja za promet z zdravilom.
- imetnik dovoljenja za promet z zdravilom zagotovi, da se informacije o zdravilu sproti dopolnijo z novimi znanstvenimi spoznanji, vključno s sklepi o oceni in priporočili, objavljenimi na evropskem spletnem portalu o zdravilih.

Odgovornost zdravnika pri neodobreni uporabi zdravila

Table 2. Association of ADEs and Drug and Patient Characteristics

Characteristic	No. of ADEs	Person-months, No. per 10 000	IR per 10 000 Person-months	HR (95% CI) ^a	
				Univariate	Multivariate Adjusted ^b
On-label use	2968	237.5	12.5	1 [Reference]	1 [Reference]
Off-label use	516	26.2	19.7	1.48 (1.35-1.64)	1.44 (1.30-1.60)
With strong scientific evidence	81	6.1	13.2	1.04 (0.84-1.30)	1.10 (0.88-1.38)
Without strong scientific evidence	435	20.1	21.7	1.62 (1.45-1.80)	1.54 (1.37-1.72)

Although the intrinsic nature of the drug to cause ADEs is the same for on-label and off-label uses, it may be modified by a number of factors, including the off-label disease condition. In addition, the lack of approval from a regulatory body implies a lack of safe dose ranges and inadequate information on contraindications, which in aggregate make ADEs more likely. We found that 4 in 5 off-label prescriptions lacked strong scientific evidence, and this group had higher rates of ADEs.

The JAMA Network[®]

JAMA Internal Medicine Journals

Original Investigation | Health Care Reform FREE

January 2016

Association of Off-label Drug Use and Adverse Drug Events in an Adult Population

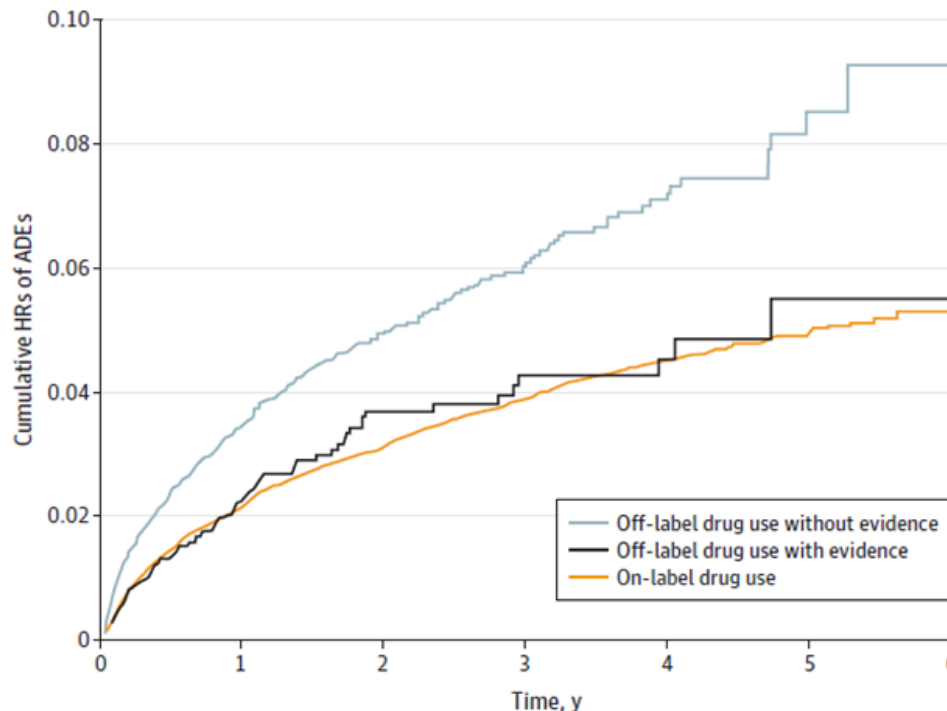
Tewodros Eguale, MD, PhD^{1,2,3,4}; David L. Buckeridge, MD, PhD^{1,2}; Aman Verma, PhD¹; et al

[Author Affiliations](#) | [Article Information](#)

JAMA Intern Med. 2016;176(1):55-63. doi:10.1001/jamainternmed.2015.6058

Tveganje za pojav neželenih učinkov pri neodobreni uporabi zdravil

Figure 3. Cumulative Hazard Ratios (HRs) of Adverse Drug Events (ADEs) According to On-label and Off-label Use With and Without Strong Scientific Evidence

No. at risk	0	1	2	3	4	5	6
Off-label drug use without evidence	14 431	6042	3056	1792	894	271	0
Off-label drug use with evidence	3416	1787	995	622	336	97	0
On-label drug use	133 458	70 328	40 458	23 213	12 315	4069	0

The comparison has not been adjusted for drug and patient characteristics. The unadjusted HRs (95% CI) for off-label use with and without strong scientific evidence were 1.04 (0.84-1.30) and 1.62 (1.45-1.80), respectively. After adjustment for such variables on multivariate analysis and taking into account the correlation within the patient, the adjusted HR (95% CI) for off-label use with and without strong scientific evidence were 1.10 (0.88-1.38; $P = .40$) and 1.54 (1.37-1.72; $P < .001$), respectively.

129. člen

Obveznost poročanja o domnevnih neželenih učinkih zdravil

- Zdravstveni delavec poroča nacionalnemu centru za farmakovigilanco
- o naslednjih neželenih učinkih zdravil za uporabo v humani medicini:
 - vseh resnih domnevnih neželenih učinkih,
 - vseh nepričakovanih domnevnih neželenih učinkih, ki niso resni in
 - vseh domnevnih neželenih učinkih, ki so posledica
 - napake, povezane z uporabo zdravila,
 - nepravilne uporabe,
 - zlorabe,
 - prevelikega odmerjanja,
 - neodobrene uporabe in
 - poklicne izpostavljenosti zdravilu.
 - vseh domnevnih neželenih učinkih zdravil, ki so na seznamu zdravil pod dodatnim nadzorom, ki ga v skladu s 23. členom Uredbe 726/2004/ES objavi EMA.

Poročanje o (domnevnih) neželenih učinkih zdravil

JAZMP

Javna agencija Republike Slovenije
za zdravila in medicinske pripomočke

O NAS HUMANA

JAZMP

Javna agencija Republike Slovenije
za zdravila in medicinske pripomočke

iščite po strani

O NAS HUMANA ZDRAVILA VETERINARSKA ZDRAVILA MEDICINSKI PRIPOMOČKI KRI, TKIVA IN CELICE REGULATIVA DEJAVNOSTI NADZOR

OBVESTILA

OBVESTILA

PREBERITE O

PRIJAVA NEŽELENIH UČINKOV, DOGODKOV IN ZAPLETOV

Navedite imena zdravil, ki so vam privedli do neželenih učinkov.

ZDRAVILA ZA UPORABO V HUMANI MEDICINI ▶

PRIJAVE

24/7 DOSEGLJIVOST
(NUJNI UKREPI)

NEŽELENI UČINKI,
DOGODKI IN ZAPLETI

NEUSTREZNA
KAKOVOST IN
ODPOKLIC ZDRAVIL

POROČANJE O DOMNEVNIH NEŽELENIH UČINKIH ZDRAVIL

SPLETNI OBRAZEC ZA POROČANJE [\(POVEZAVA\)](#)

POROČANJE NA TISKANEM OBRAZCU [\(POVEZAVA\)](#)

Natisnjen obrazec pošljete nacionalnemu centru za farmakovigilanco na naslov:

- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke
Sektor za farmakovigilanco
Nacionalni center za farmakovigilanco
Slovenčeva ulica 22
SI-1000 Ljubljana
Faks: +386 (0)8 2000 510 ali

- na elektronski naslov h-farmakovigilanca@jazmp.si
- Tel: +386 (0)8 2000 500

Obrazec za poročanje

JAZMP

javna agencija
Republike Slovenije
za zdravila in
medicinske
pripomočke

POROČILO O DOMNEVNEM NEŽELENEM UČINKU ZDRAVILA

[poročevalec >](#) [poročilo >](#) [povzetek >](#) [zaključek](#)

Dobrodošli na spletni strani za poročanje o neželenih učinkih zdravil. Prosimo, da poročilo izpolnite čim bolj natančno in vnesete čim več podatkov. Več informacij glede poročanja, obravnave poročil in spremljanja varnosti zdravil lahko najdete na spletni strani JAZMP. S poročanjem o neželenih učinkih zdravil prispevate k njihovi varnejši uporabi.

* = obvezno polje, ? = razlaga vsebine polja

POROČEVALEC

elektronski naslov *

jezik * slovenščina

poročevalec * ?

Natančno prepisite simbole na sliki. *

Strinjam se s [pogoji uporabe](#). [naslednja stran](#)

POROČILO O DOMNEVNEM NEŽELENEM UČINKU ZDRAVILA

[poročevalec >](#) [poročilo >](#) [povzetek >](#) [zaključek](#)

* = obvezno polje, ? = razlaga vsebine polja

POROČEVALEC

elektronski naslov *

poročevalec * ?

UPORABNIK ZDRAVILA

začetni imena in priimka *

spol * moški ženski

telesna masa ? kg

datum rojstva * ? ali **starost ob pojavu neželenega učinka**

država, kjer se je neželjeni učinek pojavil ?

OPIŠITE KAJ SE JE ZGODILO

* S svojimi besedami opišite kaj se je zgodilo. Opišite vse simptome ali neželene učinke, ki so se pojavili in za katere sumite, da jih povzroča zdravilo, ki ga uporabljate ter kaj se je nato zgodilo. Vpišite tudi vse laboratorijske izvide ali druge opravljene diagnostične postopke.

Druge podrobnosti o uporabljenih zdravilih in datume njihove uporabe boste lahko v poročilo vnesli v nadaljevanju. Vendar vas prosimo, da tukaj vpišete dovolj podatkov o zdravilih, da jih lahko povežemo z nastalimi neželenimi učinki/simptomi navedenimi spodaj.

preostalo: 20000

neželjeni učinek/simptom

Na kratko opišite vsak neželjeni učinek (na primer: glavobol, diareja), ki se vam je pojavil, in pomembne podrobnosti. Kliknite na Dodaj neželene učinke/simptom za vsak neželene učinek, ki ga želite opisati.

Obrazec za poročanje

ZDRAVILA

Vpišite lastniško ime in podrobnosti za vsako zdravilo, ki ste ga zaužili pred pojavom neželenega učinka. Najprej vpišite zdravilo, za katerega sumite, da je povzročilo neželeni učinek, in označite polje, da je zdravilo verjetno povzročilo neželeni učinek. Kliknite Dodaj novo zdravilo, če domnevate, da je neželeni učinek povzročilo več zdravil in na enak način vpišite vsa zdravila. Nato vpišite še vsa zdravila, ki jih redno jemljete, tudi tista, ki ste jih prejeli brez zdravniškega recepta, vključno z zdravili rastlinskega izvora in homeopatskimi zdravili, rekreacijskimi drogami in prehranskimi dopolnili. Pri teh zdravilih pustite polje - verjetno je povzročilo neželeni učinek, neoznačeno.

1 lastniško ime zdravila * <small>?</small>	imetnik dovoljenja za promet z zdravilom <small>?</small>	
<input type="text" value="aspirin"/>	<input type="text"/>	☒ Verjetno je povzročilo neželeni učinek. <small>?</small>
jakost zdravila <small>?</small>	odmerek <small>?</small>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
pot uporabe	Navedite kje ste zdravilo dobili. <small>?</small>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
datum začetka zdravljenja <small>?</small>	datum konca zdravljenja <small>?</small>	trajanje
<input type="text" value="dd"/> <input type="text" value="mm"/> <input type="text" value="llll"/>	<input type="text" value="dd"/> <input type="text" value="mm"/> <input type="text" value="llll"/>	ali <input type="text"/> <input type="text"/>
indikacija <small>?</small> preostalo: 250		
<input type="text"/>		
Kaj ste še naredili v zvezi z zdravljenjem? <small>?</small>	ukrepi v zvezi z zdravilom	
<input type="text"/> preostalo: 90	<input type="text"/>	
Je zdravilo že kdaj povzročilo podobno reakcijo? da ☐ ne ☐ ni znano ☒ počisti		

Vpišite podatke za vsako zdravilo posebej. Prosimo, da vključite vsa zdravila, tudi tista, ki ste jih prejeli brez zdravniškega recepta, vključno z zdravili rastlinskega izvora in homeopatskimi zdravili, rekreacijskimi drogami in prehranskimi dopolnili.

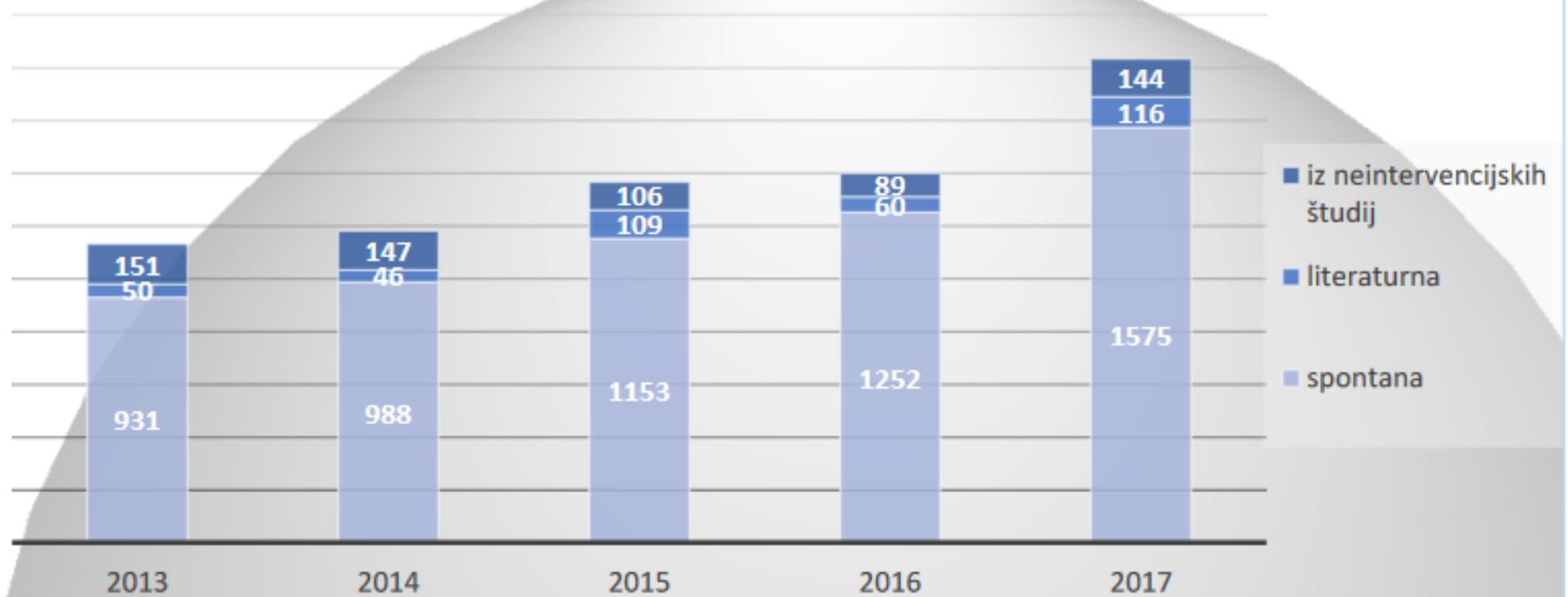
- „osumljeno“ zdravilo,
- vsa ostala zdravila na Rp,
- zdravila BRp, rastlinska, homeopatska zdravila,
- prehranska dopolnila,
- rekreacijske droge, ...

Število poročil o dNUZ po letih

V poročilo so vključena vsa prejeta poročila o domnevnih NUZ ne glede na vzročno povezanost z zdravilom (podatki ne prikazujejo vzročne povezanosti poročanih domnevnih NUZ z zdravilom). Za namen poročanja se zato uporablja izraz **domnevni neželeni učinek**, saj je za poročanje dovolj sum, da je neželeni učinek povezan z zdravilom. Za ugotavljanje vzročne povezanosti in vpliva na razmerje med koristjo in tveganjem zdravila se ti podatki še nadalje ovrednotijo ob upoštevanju vseh razpoložljivih podatkov. Posamezno poročilo lahko vsebuje več domnevnih NUZ.

Število poročil o dNUZ glede na vrsto (primerjava po letih)

Porazdelitev poročil o domnevnih NUZ glede na primarni vir, 2017

primarni vir	število poročil	% vseh poročil
zdravnik	1254	68,4
farmacevt	184	10,0
drug zdravstveni delavec	65	3,5
bolnik/uporabnik	216	11,8
poročilo iz literature	116	6,3
skupaj	1835	100

Poročanje o domnevnih NUZ zaradi neodobrene uporabe, nepravilne uporabe, zlorabe, prevelikega odmerjanja, napak povezanih z uporabo zdravila ali poklicne izpostavljenosti zdravilu, 2017

Uporaba zunaj pogojev dovoljenja za promet	število poročil	% vseh poročil
neodobrena uporaba (indikacija ali odmerjanje)	56	3,1
nepravilna uporaba	2	0,1
zloraba	3	0,2
preveliko odmerjanje	12	0,7
napake pri uporabi zdravila	13	0,7
poklicna izpostavljenost zdravilu	0	0

Kakovost poročil

- Ocena celovitosti izpolnjenosti poročil (SZO) po sistemu vigiGradeTM – Completeness score.
- Celokupna ocena poročil za Slovenijo: 0,62
- Svetovno povprečje: 0,45
- Najpogosteje manjkajoči podatki:
 - odmerek zdravila,
 - »čas do pojava neželenega učinka«, oz. datum začetka zdravljenja in/ali datum pojava neželenega učinka,
 - izid neželenega učinka,
 - starost bolnika ob pojavu.

Izobraževalna gradiva za zmanjšanje tveganj, povezanih z uporabo zdravil

- Kadar so potrebni dodatni ukrepi za zmanjšanje tveganj.
- Opisani v dobri farmakovigilančni praksi: GVP Module XVI –
 - Risk minimisation measures: Selection of tools and effectiveness indicators in
 - Addendum I – Educational materials.
- Obvezna za nacionalne organe, pristojne za zdravila in imetnike dovoljenj za promet z zdravili.
- So izvzeta iz oglaševanja zdravil
 - niso namenjena oglaševanju zdravil z namenom pospeševanja predpisovanja, izdajanja ali uporabe zdravil,
 - namenjena obveščanju ciljnih skupin z namenom varne in učinkovite uporabe zdravila ter
 - ustreznega obvladovanja določenih pomembnih tveganj.
- Pregledana s strani JAZMP.

Objava farmakovigilančnih obvestil

FARMAKOVIGILANCA

SPREMLJANJE VARNOSTI ZDRAVIL

Spremljanje varnosti zdravil v celotnem obdobju njihove uporabe, poimenovano FARMAKOVIGILANCA, vključuje vse dejavnosti, ki so povezane z odkrivanjem, ocenjevanjem, razumevanjem in preprečevanjem neželenih učinkov zdravil in drugih možnih zapletov, povezanih z zdravili. Pomembno je spremljanje in ocenjevanje tako koristi kot tveganj zdravila, da bi zagotovili, da je razmerje med koristjo in tveganjem za bolnike, ki zdravila jemljejo, še vedno pozitivno.

Dejavnosti na področju farmakovigilance vključujejo:

- zbiranje in ocenjevanje poročil o neželenih učinkih zdravil ter vrednotenje vpliva na razmerje med koristjo in tveganjem zdravila
- vrednotenje drugih podatkov povezanih z varnostjo zdravil (študij, podatkov objavljenih v znanstveni literaturi....)
- zaznavanje varnostnih signalov, oceno ugotovljenih tveganj ter sprejemanje in izvajanje ukrepov za varno uporabo zdravil
- vrednotenje podatkov o varnosti, ki jih imetnik dovoljenja za promet z zdravilom predloži v obliki rednih posodobljenih poročil o varnosti zdravil (PSUR)
- oceno načrtov za obvladovanje tveganj vključno z ukrepi za zmanjševanje tveganj
- aktivnosti v mednarodnem sistemu farmakovigilance, vključno s poročanjem v evropsko bazo neželenih učinkov zdravil EudraVigilance in v bazo Svetovne zdravstvene organizacije VigiBase v okviru programa za spremljanje varnosti zdravil
- izvajanje farmakovigilančnih nadzorov pri imetnikih dovoljenj za promet z zdravili
- spodbujanje zdravstvenih delavcev in bolnikov k poročanju o neželenih učinkih zdravil
- obveščanje strokovne in širše javnosti o farmakovigilanci zdravil

Področje farmakovigilance urejajo:

- Zakon o zdravilih (Ur.list RS, št. 17/14)
- Pravilnik o farmakovigilanci zdravil za uporabo v humani medicini (Ur.list RS, št. 57/14 in 27/17)
- IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) št. 520/2012 z dne 19. junija 2012 o izvajanju dejavnosti na področju

NACIONALNI CENTER ZA FARMAKOVIGILANCO ▷

POROČANJE O NEŽELENIH UČINKIH ZDRAVIL ▷

OBVESTILA ZA JAVNOST ▷

OBVESTILA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE ▷

OBVESTILA ZA IMETNIKE DOVOLJENJ ZA PROMET Z ZDRAVILI ▷

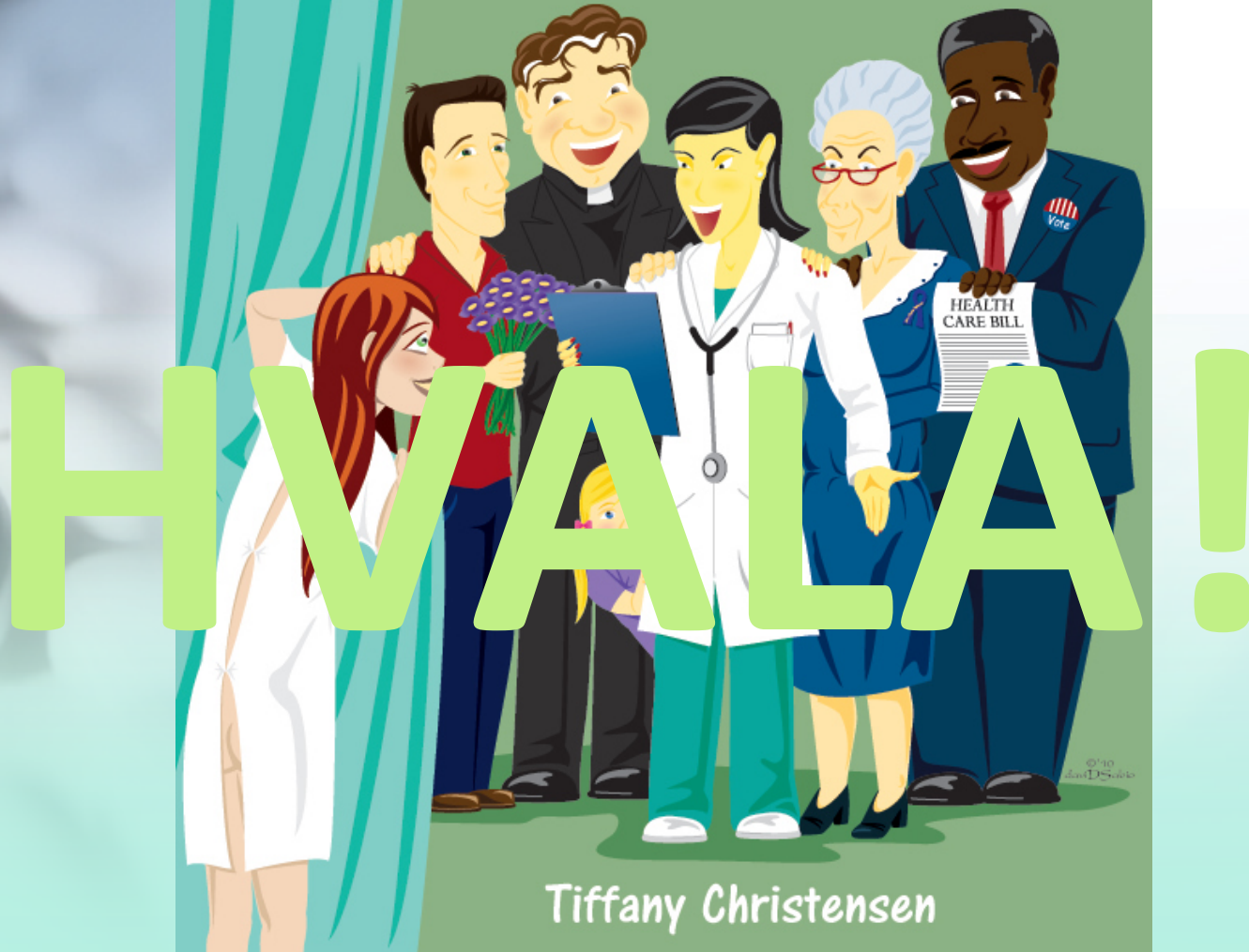
IZOBRAŽEVALNA GRADIVA ZA VARNO UPORABO ZDRAVIL ▷

ŠTUDIJE O VARNOSTI ZDRAVIL ▷

ANKETA O SPREMLJANJU FARMAKOVIGILANČNIH OBVESTIL ▷

We are the Change

Transforming the Healthcare Experience
Through Partnership

Tiffany Christensen